

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: . - [1968]

Citation: Worm, Jacob: ". - [1968]", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 254. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732329488/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

Theologus Practicus, saltē Catecheticus, insignis politicus et iuridicus practicus, nec non castus et laudabilis Œconomus seu paterfamilias Practicus.

474

3.

Patriotas atqve ingenuos, patriæ cives nobiles, ignobiles, sicubi digni et capaces fuerint, exteris et adventitiis semper præferet Princeps, exoticis Agÿrtis, nè qvidem locum in patriæ, nè dum regni honores, privilegia, munia, opes, arces, dignitates, aut amorem Regium attribuet.

477

480

4.

Tempore pacis masculam rusticorum prolem arma gestare, seqvi signa ordines servare, discurrere in cornu, prudens docebit Princeps; eâ autem specie vitare ac prohibere plebem sclopeta habere atqve usurpare (quod nos Svecci non solemus) nè lepores ac feras delictis ac gulæ magnatum inservituras devorent simul ac devastent, est corda futurorum militum in leporina transformare; quò enim plures inter vcnandum in regno tuo obvios habueris lepores, eò in aciem educes plures milites leporinos seu timidos atqve ignavos. / In pace itaqve ad bellum nos parabimus, nè imparati adorientem ex improvise hostem excipiamus, et nè exoticis semper usuri simus militibus, quibus vix fidere licet. Quocirca nos Svecci nationales nostros armis semper assvetos rusticorum filios exteris semper præferimus, vicinorum clade edocti.

483

486

173

489

492

495

5.

Qvi arma sumit, non gloriabitur de fortunæ faventis aura, priusquam eadem feliciter deposuerit, fortuna enim belli, quam reverenter habeas svademus, mutatur in horas.

498

praktisk kateket, en udmærket politiker og praktisk jurist samt en uegen-
nyttig og rosværdig økonom eller praktisk familiefader.

3.

Fyrsten skal altid foretrække landsmænd og fædrelandets skarp-
sindige borgere, adelige, uadelige, hvor de end har vist sig værdige
og duelige, for de udenlandske og fremmede. Han skal ikke engang
tildele de fremmede bedragere et sted i fædrelandet, ej heller rigets
æresbevisninger, privilegier, embeder, forråd, borge, værdigheder eller
den kongelige kærlighed.

4.

I fredstid vil den kloge fyrste lære bøndernes mandkøn at bruge
våben, at følge hærtegn, at holde rækkerne, at fordele sig til fløjene.
Men at have den ide at undgå og forbyde, at almuen har og erhverver
sig bøsser (hvad vi svenskere ikke plejer at gøre), for at de ikke skal for-
tære og i lige måde ødelægge harer og vilde dyr, som skal tjene stor-
mændenes fornøjelser og frådseri, er at omforme de fremtidige
soldaters hjerter til harehjerter. Thi jo flere harer man har medt un-
der jagen i dit rige, des flere haresoldater skal man føre frem til slag,
frygtsomme eller uvidende. Derfor skal vi berede os til krig i fredstid,
for at vi ikke uforberedte skal modtage fjenden, der uventet dukker
op, og for at vi ikke altid skal bruge fremmede soldater, som man
næppe kan stole på. Derfor foretrækker vi svenskere altid vore hjem-
lige landbosønner, der altid er våbenvante, for de udenlandske, be-
lærte af naboernes nederlag.

5.

Den, der griber til våben, skal ikke prale af den gunstige lykkes
glans, førend han lykkeligt har nedlagt samme; thi krigslykken, som
vi råder til man behandler med ærbødighed, forandres på timer.